

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ГРАДАЦІЙ У ФЛЕКСОГРАФІЧНОМУ ДРУЦІ НА ПОЛІМЕРНИХ ПЛІВКАХ*

Досліджено вплив фарб та плівок, що задруковуються, на градаційні характеристики відбитків флексографічним друком.

The influence of the printing inks and films that are printed on the impress gradation characteristics made by flexography was explored

Актуальність проблеми

Флексографія, як спосіб друку з рельєфних еластичних гнучких фотополімерних форм малов'язкими швидковисихаючими фарбами [1, 2, 3], в значній мірі дозволяє виготовляти кольорову етикеткову продукцію на полімерних плівках, якість якої залежить від вибору відповідних фарб, що може бути оцінено градаційними характеристиками системи «друкарська форма — відбиток» [4].

Мета роботи

Дослідити вплив фарб та плівкових матеріалів, що задруковуються флексографічним способом друку на градаційні характеристики відбитків.

Методика роботи

Дослідження можливостей градаційного відтворення у флексографічному друці проведено за допомогою тестових форм, на яких розміщено растрові шкали з 24-ма полями з відносною площею 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 15, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 85, 90, 95, 96, 97, 98, 99 та 100%.

Тестові флексоформи з відповідними шкалами були виготовленні з формних фотополімерних пластин фірми **DiPont Cygel®** марки **DPU** з застосуванням системи **СтР**.

Монтаж фотополімерних форм на формні циліндри здійснювався за допомогою двосторонньої липкої стрічки фірми **Tesa серії 52122**.

Досліджувані тестові зразки були віддруковані на флексографічній друкарській машині **Soloflex** (Windmoller&Holscher).

Тести друкувались на трьох плівках: **OPP**, **38MO447**, **Ecoleane BF 236 White**, попередньо оброблених коронним розрядом [5,6,7].

OPP — орієнтований поліпропілен — безколірний термопластичний полімер класу поліфінів. Витримує значні механічні навантаження, має високу прозорість, блиск і хороший зовнішній вигляд. Володіє високою еластичністю,

¹ Українська академія друкарства.

* Робота виконана під керівництвом Лазаренка Е.Т., д.т.н., професор УАД.

міцністю на розрив (що дозволяє застосовувати більш тонкі порівняно з іншими плівки), відмінними діелектричними характеристиками і бар'єрними властивостями на запах, паро- і газопроникність. Спеціальний шар співполімеру забезпечує хорошу здатність до зварювання. Застосовується для флексографічного друку, ламінування, виготовлення декоративної обгортки, для виробництва гнучких пакувальних матеріалів для харчових продуктів.

38MO447 — неорієнтована поліпропіленова плівка. Характеризується стійкістю до пошкоджень, хорошою зварюваністю, здатністю до нанесення будь-яких видів друку, безпечна при контакті з харчовими продуктами. Не розчиняється в органічних розчинниках, стійка до високих температур (до 130°C) і агресивних середовищ (крім сильних окислювачів). Для даного типу поліпропілену характерні висока ударна в'язкість, стійкість до багаторазових згинань. Погано проводить тепло, є діелектриком. Дана плівка застосовується для термоформування одноразового посуду і упаковки для харчових продуктів (в основному морозива).

Ecoleane BF 236 White — поліетиленова плівка з домішками крейди — використовується в якості одноразової упаковки для продуктів тривалого терміну зберігання (масло, сири). Така плівка має «бар'єрний» ефект, тобто можливість пропускання складових повітря (водяної пари, вуглекислого газу) назовні і всередину. Завдяки цій властивості забезпечується «дихання» продуктів — підтримання мікроклімату всередині упаковки і, відповідно, тривалий термін їх зберігання.

Друкування проводилось фарбами трьох типів: Siergwerk ZMR 116-2, Fisat Polirotto Ethox/RDB/NC, Grechen Rotoflex CH-2540.

Siergwerk ZMR 116-2 — універсальна висококонцентрована серія фарб фірми Siergwerk Druckfarben. Застосовується для зовнішнього та внутрішнього задрукування паковнаь, в т.ч. для харчової продукції, а також етикеток, пакетів, сумок та ін. Може використовуватись для друку на різноманітних матеріалах за умови застосування відповідних праймерів та білил.

Fisat Polirotto Ethox/RDB/NC — високопігментована флексографічна фарба для друку на зовнішній стороні пакування італійської фірми Sun Chemical Group. Застосовується для друкування паковань для харчових продуктів, косметики, етикеток, пакетів, обгорткових матеріалів. Матеріали, що задруковуються — алюмінієва фольга, папір всіх типів, орієнтовані поліпропіленові плівки, поліетилен низького та високого тиску.

Grechen Rotoflex CH-2540 — універсальна серія органічно розчинних фарб для флексографічного друку на нітроцелюлозній основі. Застосовується для поверхневого та міжшарового друку на різних плівкових і паперових матеріалах для виготовлення пакувальних матеріалів, етикеток, пакетів.

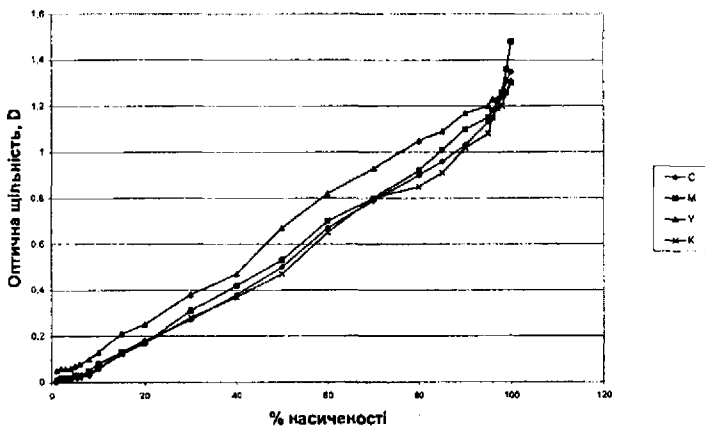
В'язкість фарб при друкуванні складала 20 с по воронці діаметром 4 мм (DIN CUP 4), а для нанесення фарби на друкарські форми були використані анілоксові вали лініатурою 340 лін/см. Швидкість друку складала — 130 м/хв., при чому сушіння фарби на задруковуючому матеріалі відбувалося в трьох сушильних камерах друкарської машини за допомогою гарячого струменя повітря температурою 62°C, а температура повітря в цеху складала 16°C.

Для кожної фарби і типу плівки були надруковані зразки довжиною 200 м, з яких зроблено вибірку з трьох відбитків і виміряно оптичну щільність кожного поля растрових шкал.

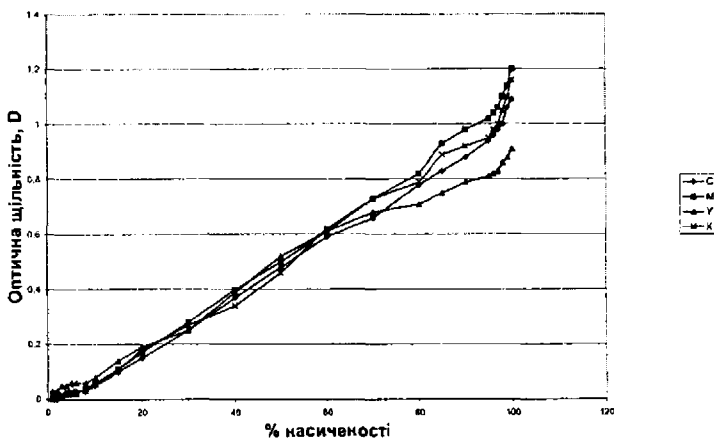
Для вимірювання оптичної щільності на тестових шкалах був використаний спектрофотометр Shamrock Color Print 415.

Результати досліджень

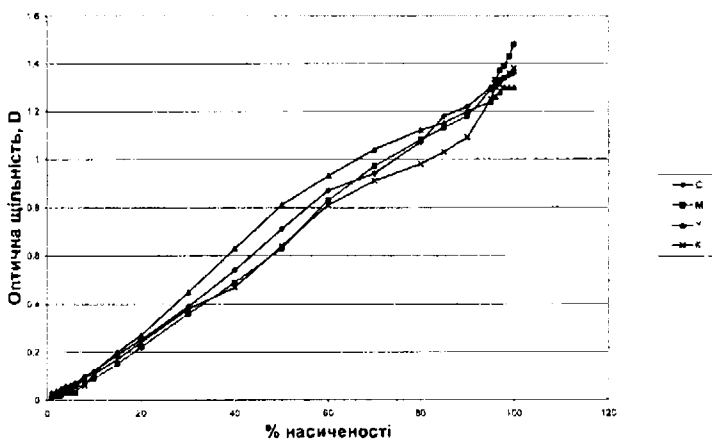
Графіки залежності оптичної щільності відбитків від типу фарби і задруковуваного матеріалу, представлені на рисунках 1—3.

а

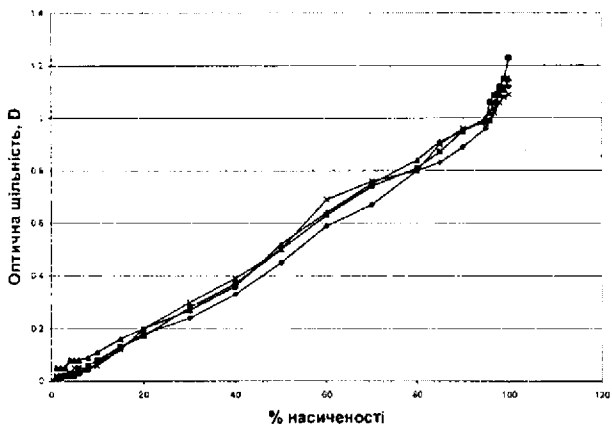

б

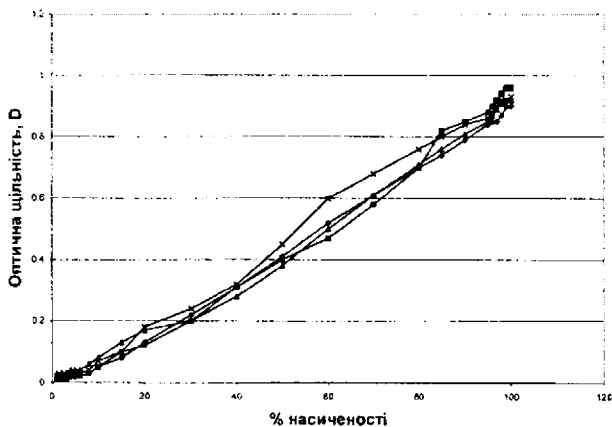

В

Рис. 1 Криві градаційного відтворення «друкарська форма — відбиток» на полімерній плівці OPP-20 фарбами: а) Fisat; б) Siegwark ; в) Rotoflex

а

б

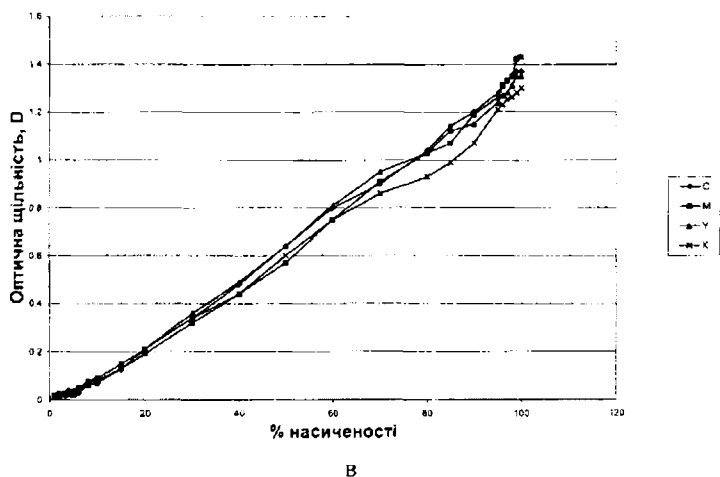
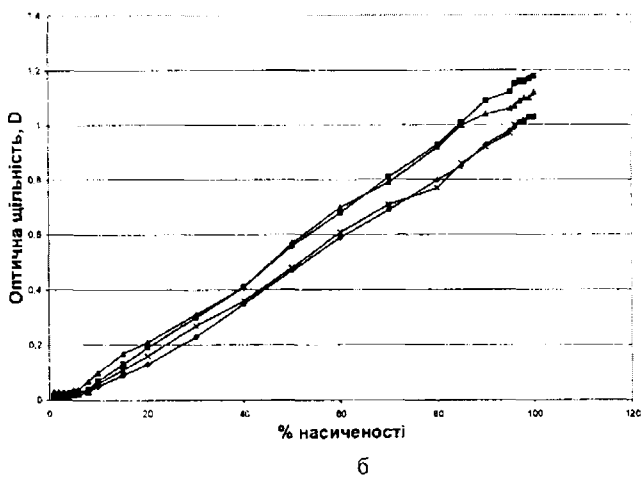
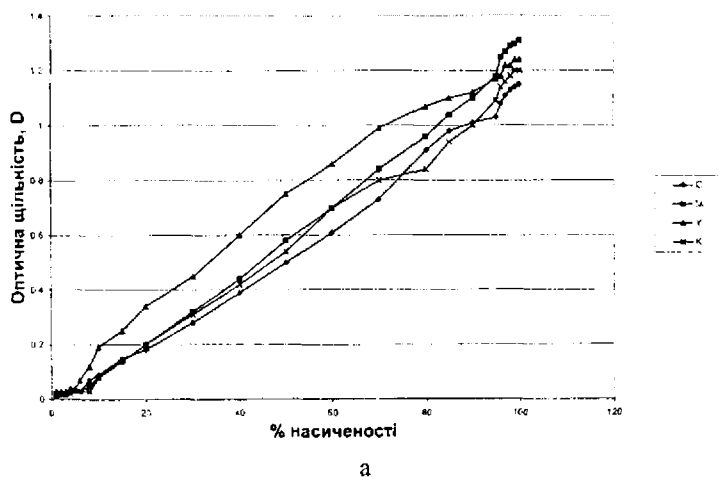

Рис. 2 Криві градаційного відтворення «друкарська форма — відбиток» на полімерній плівці 38МО447 фарбами: а) Fisat; б) Siegwerk ; в) Rotoflex

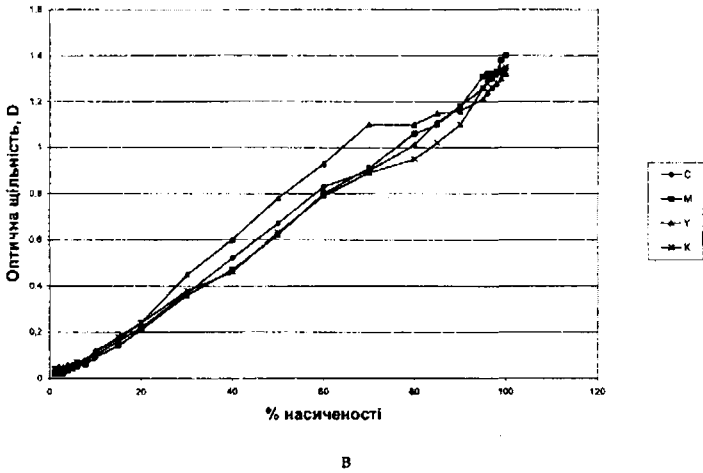

Рис. 3 Криві градаційного відтворення «друкарська форма — відбиток» на полімерній плівці Ecolan фарбами: а) Fisat; б) Siegwark ; в) Rotoflex

Аналіз графіків в порівнянні з вимогами фірми First [4] наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Відтворення растрових елементів на матеріалі

Фарба	Колір	Світлі ділянки		Діапазон відтворень, %	Тіні	
		Відтворено, %	Нормативне значення згідно з FIRST		Невідтворення в діапазоні, %	Нормативне значення згідно з FIRST
1	2	3	4	5	6	7
Полімерна плівка OPP-2035						
Fisat	C	8	5	9-97	98-100	90
	M	8	3	9-100	—	78
	Y	5	3	6-94	95-100	78
	K	8	8	9-97	98-100	98
Siegwerk	C	8	5	9-94	95-100	90
	M	8	3	9-94	95-100	78
	Y	8	3	9-89	90-100	78
	K	8	8	9-94	95-100	98
Rotoflex	C	5	5	6-94	95-100	90
	M	6	3	7-94	95-100	78
	Y	5	3	6-94	95-100	78
	K	5	8	6-94	95-100	98

1	2	3	4	5	6	7
Полімерна плівка 38MO447						
Fisat	C	8	5	9-94	95-100	90
	M	8	3	9-100	—	78
	Y	8	3	9-94	95-100	78
	K	8	8	9-94	95-100	98
Siegwerk	C	8	5	9-94	95-100	90
	M	8	3	9-89	90-100	78
	Y	8	3	9-94	95-100	78
	K	8	8	9-89	90-100	98
Rotoflex	C	6	5	7-94	95-100	90
	M	6	3	7-94	95-100	78
	Y	6	3	7-94	95-100	78
	K	6	8	7-94	95-100	98
Полімерна плівка Ecolean						
Fisat	C	6	5	7-95	96-100	90
	M	6	3	7-95	96-100	78
	Y	6	3	7-95	96-100	78
	K	6	8	7-95	96-100	98
Siegwerk	C	8	5	9-94	95-100	90
	M	8	3	9-89	90-100	78
	Y	8	3	9-89	90-100	78
	K	8	8	9-94	95-100	98
Rotoflex	C	5	5	6-94	95-100	90
	M	5	3	6-94	95-100	78
	Y	5	3	6-94	95-100	78
	K	5	8	6-94	95-100	98

Як бачимо з проведених денситометричних вимірювань і побудованих на їх основі графіків на рис. 1—3 та табл. 1, на всіх градаційних кривих спостерігається значне, в порівнянні з нормами First [4] невідтворення градацій в світлих і темних ділянках на відбитках.

Так, згідно нормативних значень First, на матеріалі OPP-20 в світлих ділянках відтворюється лише контур для всіх фарб, а також Cyan фарби Rotoflex. Не відтворюються Magenta, Yellow для жодної з фарб і Cyan (Siegwerk і Fisat).

Таку ж картину, але з точністю до навпаки, спостерігається і в темних ділянках: Cyan, Magenta і Yellow відтворюються для всіх типів фарб, а контур не відтворюється, за винятком фарби Fisat.

Подібна картина і на інших полімерних плівках. На матеріалі 38MO447 ~~лише~~ всіх фарб спостерігається відтворення в світлих ділянках лише контурної фарби, а в тінях — навпаки: відтворюються Cyan, Magenta і Yellow, а контур ~~не~~ відтворюється.

Така ж ситуація і на відбитках матеріалу Ecolan. В світах відтворюється лише контур для всіх фарб, а також Cyan (Rotoflex), в темних ділянках — відтворюються Cyan, Magenta і Yellow (всі фарби), а контур не відтворюється.

Щодо діапазону відтворення, то на всіх матеріалах для фарби Rotoflex він складає від 6—7 до 94%. Подібний діапазон і в фарби Fisat, але дещо змішений в сторону тіней — 9—97%. У фарби Siegwerk діапазон відтворення дещо менший — від 9 до 89, на окремих фарбах до 94%. Окремо слід виділити фарбу Magenta (Fisat), в якій на матеріалах OPP-20 та 38MO447 діапазон відтворення складає від 9 до 100(!)%, тобто в темних ділянках для цієї фарби відтворюються всі градації.

Висновки

На основі денситометричних вимірювань здійснено аналіз відтворення градацій на плівках OPP-20, 38MO447 та Ecolan фарбами Rotoflex, Fisat і Siegwerk.

Доведено, що на матеріалах OPP-20 і 38MO447 найкраще використати фарбу Rotoflex, бо відтворення елементів по тінях лежить в межах допусків і в той же час по світах дана фарба дає кращі результати, ніж інші фарби.

На матеріалі Ecolan схожі характеристики щодо відтворення растрових елементів дають фарби Rotoflex і Fisat, тому оптимальним буде використання саме цих двох фарб.

З цими рекомендаціями ознайомлене керівництво підприємства, на якому проводились дослідження.

Література

1. Ярема С. М. Флексографія.— Київ: ХаГар, 2001 — с. 320.
2. Етикетка: як виготовити? / Войченко С. О., Рудник Л. В., Сафонов О.В., Циманек Я., Якущевич С. / Під. ред. д-ра. техн. наук, проф. Е. Т. Лазаренка. — Київ: ІАЦ Упаковка, 2003 — с. 184.
3. Ярема С. М., Гава О. М. Етикетка. — Київ: Ун-т «Україна», НУХТ. -2007. —с. 635
4. Титов А. Межпроизводственная стандартизация во флексографии // Флексоплюс. 2006, №5. — С. 18.
5. Я. Голембієвський, М. Зенкевіч, Н. Снігур. Активация ПП-плівки перед флексографічним друком. // Флексографія.— 2006.— №1(01).— с. 22—25.
6. Н. Ярка, С. Гринчук. Тампо- та флексодрок: діаграми Ісікави та Паретто. // «Квалілогія книги».— Л.: 2006 — с.64-65.
7. Н. Снігур, Н. Ярка, С. Гринчук. Вплив фізико-хімічної обробки полімерних плівок на їх змочуваність.// 7 Міжнародна науково-технічна конференція студентів і аспірантів «Друкарство молоде».— К.: 2007 — с.150—151.